

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันระหว่างคนทั้งชาติ ภาษานอกจากจะเป็นวัฒนธรรม และแสดงถึงเอกลักษณ์ของความเป็นชาติไทย ภาษายังช่วยในการถ่ายทอดความรู้ ความคิดเสริมสร้างความเข้าใจอันดีของคนในสังคม ดังนั้นวิชาภาษาไทยจึงเป็นวิชาที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคนในชาติ การเรียนวิชาภาษาไทยนั้นเป็นพื้นฐานของการเรียนวิชาอื่น ๆ ความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสารจึงนับว่าสำคัญมากในยุคปัจจุบัน เนื่องจากเป็นโลกของการสื่อสารไร้พรมแดน (วิไลพร คำสะอาด. 2541 : 3)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จัดเป็นเครื่องมือที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศที่มีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสามารถในการแข่งขันโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทยและสากล รวมทั้งมีความสามารถในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ 2545 บทนำ) ซึ่งมีหลักการเพื่อเป็นการศึกษาความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล และเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนา และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ นอกจากนี้ยังได้กำหนดสาระการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ หรือทักษะกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะ หรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ 2545 : 4 – 5) หากพิจารณาถึงความสำคัญของสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ คือ กลุ่มแรกประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างพื้นฐานการคิด และเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหา

และวิกฤตของชาติ กลุ่มที่สองประกอบด้วยสุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพ และเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ กล่าวได้ว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความสำคัญกับวิชาภาษาไทยอยู่ในระดับสูง (กระทรวงศึกษาธิการ 2545 : 12)

กรมวิชาการได้ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกสังกัดทั่วประเทศ ประจำปีการศึกษา 2544 เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2545 ในส่วนของวิชาภาษาไทย พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.76 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน โดยมีนักเรียนที่มีคะแนนอยู่ในระดับต้องปรับปรุงคิดเป็นร้อยละ 18.18 ระดับพอใช้คิดเป็นร้อยละ 55.00 และอยู่ในระดับดีเพียงร้อยละ 26.81 นักเรียนชั้นประถมปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยเท่ากับ 21.74 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน โดยมีนักเรียนที่มีคะแนนอยู่ในระดับต้องปรับปรุงคิดเป็นร้อยละ 30.40 ระดับพอใช้คิดเป็นร้อยละ 41.67 และระดับดีคิดเป็นร้อยละ 27.93 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยเท่ากับ 18.5 คะแนนจากคะแนนเต็ม 40 คะแนน โดยมีนักเรียนที่มีคะแนนอยู่ในระดับต้องปรับปรุงคิดเป็นร้อยละ 45.37 ระดับพอใช้คิดเป็นร้อยละ 35.86 และระดับดีเพียงร้อยละ 18.77 (มติชนรายวัน. 2545 : 10)

จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยช่วงชั้นที่ 3 พบว่า ยังมีคะแนนต่ำไม่เป็นที่พอใจ จึงมีความจำเป็นต้องหาวิธีการเข้ามาช่วยในการสอน เพื่อให้ผลการเรียนดีขึ้น เทคโนโลยีทางการศึกษาที่สำคัญมีคุณค่าอย่างหนึ่งก็คือ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพราะคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีข้อดีต่างๆ หลายประการ (อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์. 2530 : 4 - 7)

1. ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ อันจะทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน (Active Learner) ช่วยในการเรียนการสอนให้มีบรรยากาศที่ดี
2. ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามอัตราความสามารถของตนเองอันเป็นการสนองตอบผู้เรียนแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างกันได้เป็นอย่างดี เพราะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของตนเองโดยไม่ต้องรอหรือเร่งตามเพื่อน ผู้เรียนแต่ละคนได้มีโอกาสโต้ตอบกับคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้วยตนเอง ทำให้ไม่เบื่อที่จะเรียน
3. ความแปลกใหม่ของคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะช่วยเพิ่มความสนใจ และความตั้งใจของผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น
4. ความสามารถในการเก็บข้อมูลของคอมพิวเตอร์ ทำให้การออกแบบบทเรียนให้สนองตอบผู้เรียนแต่ละคนได้ และสามารถประเมินผลการเรียนของผู้เรียนได้อย่างสะดวกรวดเร็ว
5. สามารถให้การเสริมแรงได้อย่างรวดเร็วและมีระบบ โดยการให้ผลย้อนกลับ (Feedback) ทันทีในรูปของคำอธิบาย สี สัน ภาพและเสียง เมื่อผู้เรียนทำผิดพลาดสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดได้ทันทีซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทันที

ช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ภาพและเสียงสร้างความสนใจของผู้เรียนให้อยากเรียนตลอดเวลา

6. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน โดยช่วยให้การสอนมีคุณภาพสูงและคงตัว (Consistency)

7. ช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปรับปรุงเนื้อหาบทเรียน เพราะมีการวางแผนการสร้างบทเรียนทุกขั้นตอน สามารถตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขบทเรียนได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

8. ผู้เรียนสามารถเรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้ โดยไม่มีข้อจำกัดในด้านเวลาและสถานที่

9. ช่วยขยายขีดความสามารถของผู้สอน ในการดูแลผู้เรียนได้อย่างใกล้ชิด เนื่องจากสามารถบรรจุข้อมูลได้ง่ายและจำนวนมาก แผ่นความจำ (Diskette) สามารถจะถ่ายถอดความจำ (Load) ในหน่วยความจำของคอมพิวเตอร์ได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเก็บไว้นานเพียงใดข้อมูลก็ไม่เกิดความเสียหาย สามารถนำข้อมูลไปใช้ได้ทั้งตัวเลข ตัวอักษร ข้อความ คำนวน และคิดอย่างมีเหตุผล (Logical) ได้ดีกว่าเครื่องคำนวณธรรมดา หรือเครื่องคิดเลข แผ่นหนึ่งสามารถบรรจุข้อมูลที่เป็นตำราได้จำนวนหลายพันหน้า และสามารถกำหนดกรอบเนื้อหาของบทเรียนให้นักเรียนเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์ และสะดวกต่อการนำข้อมูลออกไปใช้ได้อย่างรวดเร็ว ทั้งยังสามารถสุ่มแบบฝึกหัด ข้อสอบ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้กับนักเรียนแต่ละคนโดยไม่ซ้ำกันได้มีความแม่นยำ ไม่มีความลำเอียง ไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยและไม่รู้เบื่อ เมื่อผู้เรียนยังไม่เข้าใจบทเรียนก็สามารถกลับไปทบทวนตรงที่ยังไม่เข้าใจได้ทันที

10. เป็นตัวกระตุ้นในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ทั้งจากความแปลกใหม่ของคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและส่วนของภาพและเสียง

11. คอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถวัดผลการเรียนได้ ผู้เรียนสามารถรู้คะแนนได้ทันทีที่สอบเสร็จ นอกจากนี้ผู้เรียนยังไม่สามารถพลิกดูคำตอบหรือข้ามบทเรียนบางตอนไปได้ จึงเป็นการบังคับผู้เรียนให้เรียนรู้จริงๆ เสียก่อนจึงจะผ่านบทเรียนนั้นได้ นอกจากนี้ผู้เรียนสามารถทราบข้อมูลอื่นๆ ตามที่ผู้เขียนโปรแกรมได้วางไว้ด้วย เช่น ผู้เรียนได้คะแนนอยู่ในระดับใด หรือร้อยละเท่าใดของคะแนนสูงสุดที่มีผู้ทำได้ในการเรียนและการทำข้อสอบ

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ (สุขเกษม อุยโต. 2540 : 54 - 55 วิไล กัลยาณวัฒน์. 2541 : 80 - 81, วาณิช กาญจนรัตน์. 2543 : 105 - 107, ศักดา ไชยลาภ. 2544 : 89 - 90, ปรียา สมพิช 2545 : 64 - 65) ที่ให้ผลการศึกษาค้นคว้าสอดคล้องกันคือ การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพื่อการเรียนการสอน จะเห็นได้ว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถพัฒนาทักษะต่างๆ และช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย นอกจากนี้ อุษาวรรณ

ปาลิยะ ได้วิจัยเรื่อง ราชศัพท์และคำศัพท์ และ ัญญา ดันติชวลิต ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเขียน ภาพภาพยนตร์ 11 ผลปรากฏว่า บทเรียนมัลติมีเดียสามารถนำไปสอนได้ผลดี

จากสภาพปัญหาและแนวคิดดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจอย่างยิ่งในการที่จะพัฒนา บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มาใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ซึ่งจะเป็นการส่งเสริม ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี และสนุกสนานในการเรียน รวมถึงการสร้างทัศนคติที่ดี ต่อการเรียน ซึ่งจะสามารถช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนให้เกิดผลดี และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยคิดว่าสื่อเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นแรงจูงใจที่จะให้เด็กเกิดการเรียนรู้เพิ่มมากยิ่งขึ้นและ เนื่องด้วยในวิชาภาษาไทยนั้น สื่อการเรียนการสอนยังไม่ทันสมัย และเด็กไม่ค่อยสนใจเรียน ถือว่าวิชานี้เป็นวิชาที่ไม่จำเป็น ไม่ต้องเรียนก็สามารถอ่าน และทำความเข้าใจด้วยตนเองได้ ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน เพราะสิ่งนี้อาจเป็นแรงจูงใจ ให้เด็กเกิดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นเช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รวมทั้งในเนื้อหา วิธีการสอน แบบใหม่ที่ผู้วิจัยเห็นว่าควรนำเรื่อง การแยกส่วนประกอบของประโยค มาสร้างในรูปแบบต่างๆ จากการศึกษาเนื้อหาและสอบถามจากผู้สอนในวิชาภาษาไทย พบว่า วิชาภาษาไทยควรมีสื่อ ที่ทันสมัยและแปลกใหม่ และเหมาะสมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่

ฉะนั้นการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในครั้งนี้ ผู้ศึกษาคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์ อย่างยิ่ง รวมทั้งสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาภาษาไทย เรื่อง การแยกส่วนประกอบ ของประโยค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างการสอนด้วยบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับการสอนตามปกติ วิชาภาษาไทย เรื่อง การแยกส่วนประกอบของประโยค

สมมติฐานในการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนตามปกติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีวิทยา 2 และโรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2 กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม สุ่มจากนักเรียน 12 ห้อง เอามา 1 ห้องเรียน มีจำนวน 45 คน จากนั้นสุ่มนักเรียนที่เรียนเก่งมา 3 คน ที่เรียนปานกลาง 4 คน ที่เรียนอ่อน 3 คน เพื่อใช้ในการทดลองรายบุคคล และกลุ่มย่อย ส่วนที่เหลือ 35 คน สุ่มมาใช้อีก 25 คน เพื่อใช้ทดลองกับห้องเรียนจริง ดังต่อไปนี้

ทดลองรายบุคคล	3	คน
ทดลองเป็นกลุ่ม	7	คน
ทดลองเป็นห้องเรียน	25	คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้ โรงเรียนสตรีวิทยา 2 ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายจาก 18 ห้อง เอามา 2 ห้องเรียนในแต่ละห้องสุ่มให้เหลือห้องละ 30 คน และสุ่มให้ห้องหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองอีกห้องหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุมดังนี้

- 2.2.1 กลุ่มทดลอง คือ นักเรียนที่เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
- 2.2.2 กลุ่มควบคุม คือ นักเรียนที่เรียนจากการสอนปกติ

3. เนื้อหา

วิชาภาษาไทย เรื่อง การแยกส่วนประกอบของประโยค ประกอบด้วย ประโยคความเดียว ประโยคความรวม ประโยคความซ้อน

4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

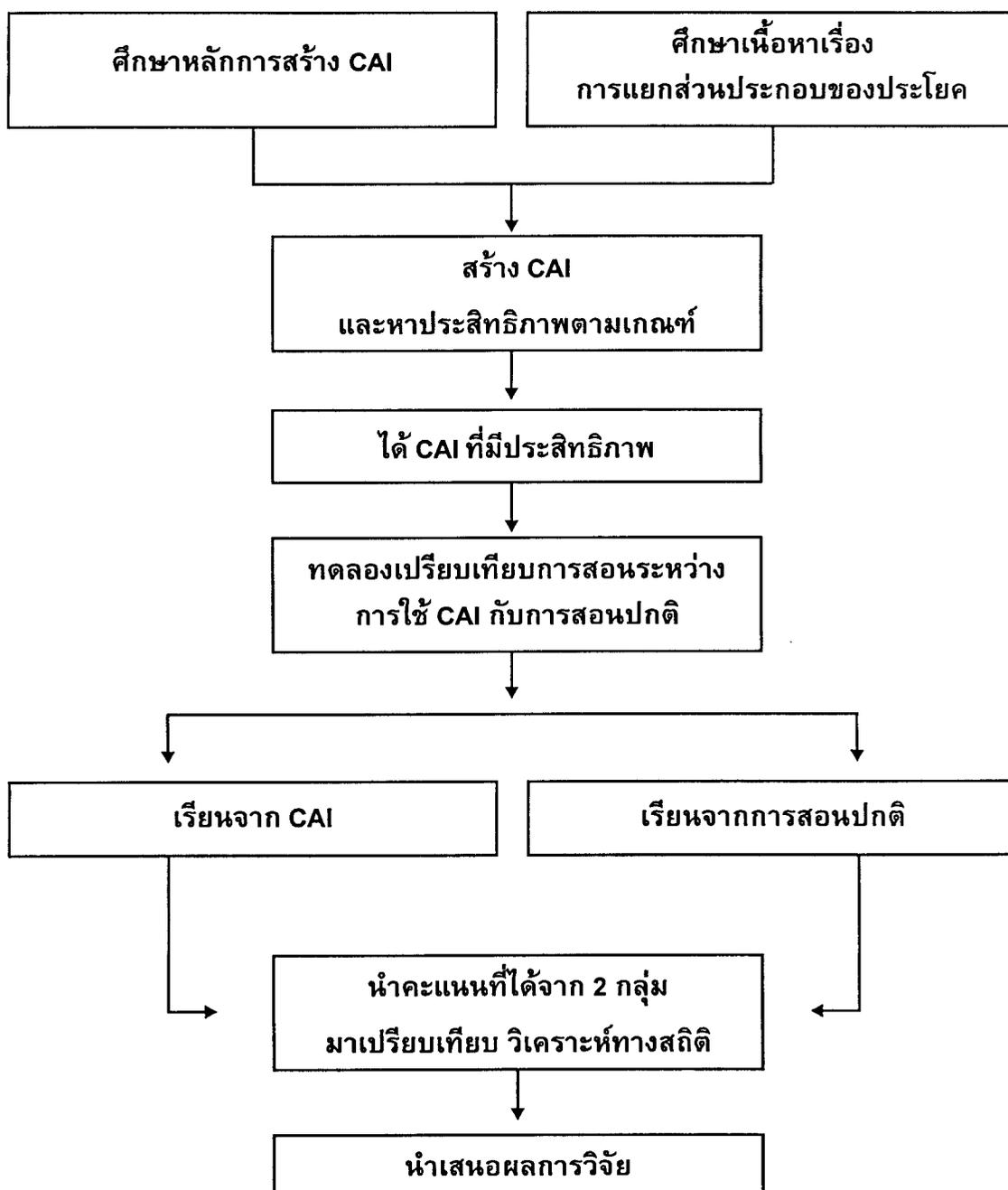
4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีสอน 2 แบบ

(1) วิธีสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การแยกส่วนประกอบของประโยค

(2) วิธีสอนตามปกติ

4.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง บทเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยการนำเอาคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างบทเรียน ประกอบด้วยภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียน

ประสิทธิภาพของบทเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ เนื้อหาวิชาจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้ไม่ต่ำกว่าตามเกณฑ์ 85/85

85 ตัวแรก หมายถึง คะแนนที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85

85 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบภายหลังการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการวัดความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้จากการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การแยกส่วนประกอบของประโยค

การสอนตามปกติ หมายถึง การสอนที่เป็นไปตามคู่มือครู ซึ่งใช้การบรรยายประกอบแผ่นภาพโปร่งใส

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีประสิทธิภาพวิชาภาษาไทย เรื่อง การแยกส่วนประกอบของประโยค สำหรับนำมาใช้ประกอบการสอน เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง
2. ได้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงกว่าการเรียนโดยปกติ